

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішення вченої ради ІПО
Протокол № ____ від _____ 2024 р.

Голова вченої ради ІПО
_____ Т.А. Вежновець

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ОРТОДОНТІЯ»

Навчальний план та програма циклу спеціалізації «Ортодонтія» розроблені кафедрою стоматології та кафедрою ортодонтії та пропедевтики ортопедичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дорошенко Світлана Іванівна – д. мед. н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри ортопедичної стоматології та ортодонтії Київського медичного університету

Канюра Олександр Андрійович – д. мед. н., професор, Заслужений лікар України, проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи НМУ імені О.О.Богомольця

Навчальна програма та план циклу спеціалізації за спеціальністю «Ортодонтія» розглянуті постійно діючою навчально-методичною комісією вченої ради Інституту післядипломної освіти НМУ імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ:

Протокол від _____ 2024 р № _____.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Костюк Т.М.
- доктор медичних наук, завідувач кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, професор закладу вищої освіти;
- Проценко А.М.
- кандидат медичних наук, в.о. завідувача кафедри стоматології Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, доцент закладу вищої освіти;
- Скрипник І.Л.
- кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, доцент закладу вищої освіти;
- Жегулович З.Є.
- доктор медичних наук, професор кафедри стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, професор закладу вищої освіти;
- Бабаскін Ю.І.
- кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, доцент закладу вищої освіти;

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма призначена для підготовки лікарів-спеціалістів за спеціальністю «Ортодонтія».

У програмі визначається зміст навчання на циклі спеціалізації, встановлюються вимоги до обсягу та рівня підготовки фахівців.

Цикл проводиться відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.21 № 725 «Про затвердження Положення про систему БПР медичних і фармацевтичних працівників» (набрала чинності з 1 січня 2022 р.), Наказів МОЗ України від 22.02.19 № 446 (зі змінами); від 18.08.2021 року № 1753, яким внесені зміни до «Порядку проведення атестації лікарів» та «Номенклатури лікарських спеціальностей»; від 18.08.2021 № 1751, яким затверджено «ПОЛОЖЕННЯ про деякі заходи безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» та внесені зміни до «Положення про післядипломне навчання лікарів (провізорів)»; Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників випуск 78 охорона здоров'я, затвердженого наказом МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117(зі змінами); від 25.07.2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями».

Мета циклу спеціалізації – підготовка лікарів-спеціалістів відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Ортодонтія».

Тривалість навчання: 9 місяців – для лікарів, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія»; 3 місяці - для лікарів- ортодонтів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навиків, необхідних лікарю-спеціалісту зі спеціальності «Ортодонтія» для самостійної роботи з надання кваліфікованої допомоги пацієнтам з зубо-щелепними аномаліям та деформаціям та їх профілактики.

Програму побудовано за системою блоків. Основними блоками є - вісім розділів програми та додаткові програми. Розділ – відповідно самостійна частина програми, в якій подано значну за обсягом теоретичну інформацію з ортодонтії. Розділи включають теми. Така побудова програми дозволить раціонально планувати та проводити заняття з декількома групами слухачів одночасно.

Навчальний план циклу визначає контингент слухачів, тривалість їх навчання, розподіл годин, відведених на вивчення розділів навчальної програми. У разі необхідності, враховуючи базовий рівень знань слухачів, кафедра може вносити корективи та доповнення до навчальних годин, які регламентовані навчальними планами, в межах 15 % від загального обсягу часу.

Навчальний план та програму доповнено кваліфікаційною характеристикою лікаря-спеціаліста, переліком практичних навичок за зазначеною спеціальністю та списком рекомендованих джерел.

Для виконання програми під час навчання передбачено такі види навчальних занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарських занять, а також самостійну роботу слухачів.

Лікарі, які виконали програму циклу спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Ортодонтія».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ОРТОДОНТІЯ»

Тривалість навчання: 9 місяців(1404 години) – для лікарів, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія» (відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 року № 1347).

Мета циклу спеціалізації – підготовка лікарів до атестації (присвоєння) на звання лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Ортодонтія» відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря-спеціаліста з цієї спеціальності.

Контингент слухачів: лікарі, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія» та бажають набути вторинну спеціальність «Ортодонтія».

Код розд.	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семін. занят.	Практ. занят.	Сам. роб.*	Разом
1	Анатомо-функціональні особливості зубощелепної системи.	4	22	26	8	60
2	Методи діагностики пацієнта з аномаліями та деформаціями зубощелепного апарату.	12	54	92	8	166
3	Класифікація аномалій та деформацій зубощелепного апарату.	22	84	75	8	189
4	Біомеханічні основи ортодонтичного лікування.	18	200	132	8	358
5	Мультидисциплінарний підхід при лікуванні ортодонтичних пацієнтів.	14	100	126	8	248
6	Травматичні пошкодження зубів і щелеп у дітей, особливості їх лікування.	10	178	106	8	302
7	Синдроми в ортодонтії.	2	33	-	8	43
8	Ортодонтичне лікування пацієнтів із захворюваннями СНЩС.	6	10	6	8	30
	Іспит	-	-	6	-	6
	Всього	88	681	569	64	1404

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ОРТОДОНТІЯ»

Тривалість навчання: три місяці (468 годин) - для лікарів- ортодонтів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю (відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 року № 1347).

Мета циклу спеціалізації – підготовка лікарів-спеціалістів відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Ортодонтія».

Контингент слухачів: лікарі-ортодонти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю, та бажають відновити лікарську діяльність (відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 року № 1347).

Код розд.	Назва розділу	Лекції	Кількість навчальних годин			
			Семін. занят.	Практ. занят.	Сам. роб.*	Разом
1	Анатомо-функціональні особливості зубощелепної системи.	2	7	7	2	18
2	Методи діагностики пацієнта з аномаліями та деформаціями зубощелепного апарату.	4	18	30	2	54
3	Класифікація аномалій та деформацій зубощелепного апарату.	6	28	24	4	62
4	Біомеханічні основи ортодонтичного лікування.	6	60	48	2	116
5	Мультидисциплінарний підхід при лікуванні ортодонтичних пацієнтів.	4	32	42	4	80
6	Травматичні пошкодження зубів і щелеп у дітей, особливості їх лікування.	4	60	36	4	104
7	Синдроми в ортодонтії.	2	12	-	2	16
8	Ортодонтичне лікування пацієнтів із захворюваннями СНЩС.	2	4	2	2	10
	Іспит	-	-	6	-	6
	Всього	80	369	259	42	468

*8 годин на кожен місяць навчання

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу спеціалізації «Ортодонтія»

Код		Назва розділу, теми
Розділ	Тема	
1	Анатомо-функціональні особливості зубощелепної системи	
	1.1	Етапи розвитку зубощелепного апарату. Ембріональний розвиток щелепно-лицевої ділянки. Анатомо-фізіологічні особливості зубощелепної системи новонародженого.
	1.2	Ріст та розвиток зубощелепної системи у віковому аспекті. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового прикусу, його основні періоди. Симптом Цилінського, його прогностичне значення. Заклучні площини по L. Boume, A. Schwarz.
	1.3	Морфологічні та функціональні особливості змінного прикусу. Етапи становлення висоти прикусу.
	1.4	Особливості будови СНЩС у дітей різного віку.
	1.5	Ортогнатичний прикус, його характеристики, поняття норми в ортодонтії. Ключі оклюзії за Е. Енглеом та Ендрюсом. Патологічні види прикуса. Класифікації зубо-щелепних аномалій та деформацій, їх переваги та недоліки (Е. Енгля, А.Я. Катца (1939, 1961), Л.В. Ільїної-Маркосян (1967), Ю.В. Курляндського (1957), А.І. Бетельмана (1965, 1966), Д.А. Калвеліса (1964, 1967), Х.А. Каламкарова (1972, 1978), Л.П. Григор'євої (1984), ВООЗ, МКХ-10)
2	Методи діагностики пацієнта з аномаліями та деформаціями зубощелепного апарату	
	2.1	Клінічні методи обстеження та їх особливості в ортодонтичного хворого. Вивчення анамнезу (перебіг вагітності та пологів, значення грудного вигодовування немовляти, спадковість, виявлення шкідливих звичок).
	2.2	Вивчення об'єктивних даних ортодонтичного хворого: конфігурації обличчя (профіль хворого, пропорційність частин обличчя, товщина та положення губ, форма та положення підборіддя тощо). Огляд порожнини рота: прикріплення вуздечок губ та язика, присінку рота; визначення форми зубних дуг, їх співвідношення в трьох площинах; кількості зубів, їх стану та положення відносно зубного ряду.
	2.3	Антропометричні вимірювання за методом Хауса, Н.Г. Снагіної, Пона, Г. Коркхауза, Л.В. Ільїної-Маркосян, З.І. Долгополової, Х.Г. Герлаха, Шварца, Нанса, Болтона та ін. Визначення дефіциту місця в зубній дузі. WALA ridge.

	Фотометрія голови: аналіз профілю, аналіз анфасу, визначення симетрії обличчя. Інтраоральний фотопротокол обстеження.
2.4	Методи дослідження жувальної функції та ковтання. Ознаки дихання ротом. Вплив порушеного дихання на формування зубощелепного апарату та організму в цілому. Методи вивчення стану функції мови. Палатографія. Особливості артикуляційних зон у нормі і при аномаліях прикусу
2.5	Види рентгенологічного обстеження та їх значення при діагностиці зубощелепних аномалій та деформацій. Кістковий та зубний вік дитини, їх діагностичне значення
2.6	ТРГ в боковій проекції та її значення в діагностиці ортодонтичного пацієнта. Розшифровка телерентгенограм за Доунсом, Рікетсом, Шварцем та ін. Діагностичний трикутник Твида. Основні антропометричні точки, лінії та кути
2.7	ТРГ в прямій проекції
2.8	3Д-цефалометрія.
3	Класифікація аномалій та деформацій зубощелепного апарату
3.1	Етіологія, патогенез зубощелепних аномалій та деформацій, профілактика їх виникнення
3.2	Сагітальні аномалії прикусу. Дистальний прикус: класифікація, етіологія виникнення. Роль патологічних положів, штучного вигодовування, порушеного носового дихання в виникненні дистального прикусу. «Аденоїдний» тип обличчя. Профілактичні заходи для усунення виникнення прогнатії
3.3	Діагностика дистального прикусу. Поняття «сагітальна щілина». Клінічна діагностична проба Ешлера-Бітнера. Аналіз даних діагностичних моделей щелеп, фотографії обличчя, бокової ТРГ при плануванні лікування пацієнтів з дистальним прикусом.
3.4	Особливості лікування дистального прикусу в тимчасовому, змінному та постійному періоді прикусу.
3.5	Сагітальні аномалії прикусу. Мезіальний прикус: етіологія, класифікація та профілактичні заходи виникнення мезіального прикусу
3.6	Діагностика мезіального прикусу. Клінічні діагностичні проби Л.В. Ільїної-Маркосян. Поняття «зворотної сагітальної щілини» та її діагностичне значення. Вивчення діагностичних моделей щелеп та фотографій обличчя, аналіз бокових ТРГ, ортопантомограму.
3.7	Особливості лікування форм мезіального прикусу в залежності від клінічної картини та віку. Лицева протракційна маска.
3.8	Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус: етіологія, патогенез, профілактика та діагностика. Поняття глибоке різцеве перекриття, глибокий прикус, глибокий травмуючий прикус.

3.9	Клініка глибокого прикусу в залежності від його поєднання з патологією по сагіталі та особливості його лікування.
3.10	Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус: класифікація, етіологічні чинники та профілактика. Роль інфантильного типу ковтання, ротового дихання в виникненні відкритого прикусу.
3.11	Лікування відкритого прикусу в різні вікові періоди в залежності від його різновиду та ступеню складності. Важливість усунення шкідливих звичок, нормалізації положення язика, губ, нормалізації функції ковтання для успішного лікування.
3.12	Трансверзальні аномалії прикусу. Перехресний прикус: етіологія, патогенез, профілактика, клініка та діагностика. Клінічні діагностичні проби за Л.В. Ільїною-Маркосян та Кібкало. Стан скронево-нижньощелепного суглобу при трансверзальних аномаліях.
3.13	Лікування перехресного прикусу в різні вікові періоди
3.14	Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика та профілактика аномалій окремих зубів (кольору, форми, положення). Аномалії кількості.
3.15	Заповнення та ведення медичної документації лікарем-ортодонтим. Встановлення попереднього діагнозу за даними клінічного обстеження. Принципи побудови ортодонтичного діагнозу.
4	Біомеханічні основи ортодонтичного лікування.
4.1	Теорії перебудови тканин пародонту. Біомеханіка переміщення зубів в трьох взаємоперпендикулярних площинах та морфологічні зміни в тканинах пародонту при переміщенні зубів. Сили, які використовують в ортодонтії (А.М. Шварц). Обґрунтування використання малих, оптимальних і сил переривчатої дії при лікуванні. Морфологічні зміни в скронево-нижньощелепних суглобах при ортодонтичному лікуванні. Методи лікування в ортодонтії: функціональний (біологічний), апаратурний, хірургічний, фізіотерапевтичний, протетичний. Міогімнастика в ортодонтії. Фізіотерапевтичні методи лікування ортодонтичних пацієнтів.
4.2	Особливості лікування у різні вікові періоди. Лімітуючі фактори при ортодонтичному лікуванні
4.3	Класифікація ортодонтичних апаратів: за принципом дії, за способом і місцем дії, за місцем розміщення, за способом фіксації, за видом конструкції, за призначенням. Основні конструктивні елементи ортодонтичної апаратури. Вікові показання до застосування. Сучасні знімні апарати
4.4	Елайнери.

	4.5	Сучасні незнімні апарати. Конструктивні особливості та технологія їх виготовлення
	4.6	Брекет-система, різновиди. Прописи брекетів, поняття ангуляції, торку, офсет, інсет та ін. Види ортодонтичних дуг та їх характеристика, послідовність зміни дуг на етапах лікування. Додаткові внутрішньоротові ортодонтичні пристосування, які використовуються разом із незнімною брекет-системою. Апарати для швидкого розширення піднебінного шва.
	4.7	Показання та протипоказання до лікування пацієнтів з використанням незнімної брекет-системою. Помилки та ускладнення при лікуванні брекет-системою.
	4.8	Складання плану ортодонтичного лікування. Визначення ступеню складності ортодонтичного лікування. Диспансеризація в ортодонтії
	4.9	Ретенція. Поняття про ретенційний період. Фактори, які забезпечують стабільність результатів лікування. Знімні та незнімні ретенційні апарати, їх переваги та недоліки. Рецидив захворювання.
5	Мультидисциплінарний підхід при лікуванні ортодонтичних пацієнтів.	
	5.1	Особливості проведення комбінованого ортодонтичного і хірургічного лікування. Хірургічні методи, які використовуються при лікуванні ортодонтичних хворих: 1) втручання в межах м'яких тканин порожнини рота; 2) в межах зубних рядів; 3) в межах альвеолярного паростку; 4) в межах базальних частин щелеп та інших ділянках черепа.
5	5.2	Використання мінімпантатів.
5	5.3	Особливості лікування зубів з затримкою прорізування. Діастема, трема.
	5.4	Класифікація вроджених вад зубощелепної ділянки та обличчя. Стандарти лікування при вроджених вадах розвитку щелепно-лицевої ділянки. Методи виготовлення ортодонтичних апаратів при незрощеннях верхньої губи, альвеолярного паростка та наскрізних незрощень.
	5.5	Комплексний підхід ортодонта, логопеда та психолога при лікуванні ортодонтичного пацієнта. Комплекс вправ для артикуляційного апарату порожнини рота.
6	Травматичні пошкодження зубів і щелеп у дітей, особливості їх лікування.	
	6.1	Класифікація і діагностика травм зубів і щелеп у дітей. Особливості травми та лікування в дітей.
	6.2	Особливості протезування дефектів зубів і зубних рядів у тимчасовому, знімному та постійному прикусі. Клініко-біологічне

		обґрунтування дитячого зубного протезування. Вибір конструкції зубного протезу у дітей з урахуванням віку пацієнта
7	Синдроми в ортодонтії.	
	7.1	Синдроми, що проявляються у порожнині рота (Шерешевського-Тернера, Аперта-Крузона, Папійон-Левефра, Олбрайта, Стейнтон-Капдепона) та ортодонтичне лікування при реабілітації таких пацієнтів.
8	Ортодонтичне лікування пацієнтів із захворюваннями СНЩС.	
	8.1	Діагностика СНЩС.
	8.2	Біль та дисфункція СНЩС. Оклюзійні капи, їх різновиди.

ЗГІДНО З ВИМОГАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛІКАР-СТОМАТОЛОГ-ОРТОДОНТ

(Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117 зі змінами)

Завдання та обов'язки. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію стоматологічної допомоги населенню.

Застосовує сучасні методи діагностики та проводить підготовку до протезування зубів при дефектах та аномаліях зубів і щелеп; обирає методи лікування та конструкції протезів. Планує обсяг та терміни ортодонтичного лікування перед та після реконструктивних операцій на щелепно-лицевій ділянці. Надає невідкладну стоматологічну допомогу. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів. Дотримується принципів медичної деонтології. Працює в тісному контакті з суміжними спеціалістами та службами. Планує роботу та проводить аналіз її результатів. Керує роботою середнього медичного персоналу. Веде лікарську документацію. Сприяє поширенню медичних знань серед населення. Постійно удосконалює свій професійний рівень.

Повинен знати: чинне законодавство та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я; організацію ортодонтичної стоматологічної допомоги населенню; основи права в медицині; права, обов'язки та відповідальність лікаря-стоматолога-ортодонта; показники роботи лікувально-профілактичних закладів; сучасну класифікацію захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки; сучасні методи клініки, профілактики, діагностики та ортодонтичного лікування стоматологічних захворювань; топографічну анатомію голови та щелепно-лицевої ділянки; загальні питання нормальної та патологічної анатомії та фізіології, біохімії, мікробіології; морфогенез захворювань щелепно-лицевої ділянки; загальні клінічні та спеціальні методи обстеження хворого; організацію диспансеризації хворих; засоби індивідуального захисту від гострих респіраторних захворювань та особливо небезпечних інфекцій; форми і методи санітарної освіти серед населення; правила оформлення медичної документації; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення.

Лікар-стоматолог-ортодонт повинен вміти:

- виявити нормальну будову зубів і щелеп та їх порушення при зубощелепних аномаліях;

- провести консультацію хворого з зубощелепними аномаліями;
- провести клінічні проби з визначення функцій: ковтання, мовлення, дихання, жування, змикання губ;
- оцінити стан слизової оболонки ротової порожнини;
- визначити ступінь рухомості зубів;
- провести клінічні функціональні проби (Ешлера-Бітнера, Ільїної-Маркосян та ін.);
- на підставі клінічного огляду пацієнта провести класифікацію зубощелепної аномалії та визначити попередній діагноз;
- зняти відбитки щелеп та відлити діагностичні моделі;
- провести аналіз прицільної рентгенограми, ортопантомограми, телерентгенограми, томограми скронево-нижньощелепного суглоба;
- визначити центральну оклюзію; провести антропометричне вимірювання;
- провести ортодонтичне (поза- та внутрішньоротове) фотографування та фотометрію;
- провести аналіз контрольних-діагностичних моделей щелеп;
- встановити заключний діагноз на підставі анамнезу, клінічного огляду, аналізу діагностичних моделей, фотографій, рентгенограм, цефалогам та ін.;
- скласти план ортодонтичного лікування;
- провести психотерапію хворого та батьків до, в процесі та після ортодонтичного лікування;
- провести вибіркоче прищліфовування горбків тимчасових зубів, сепарацію зубів;
- провести та навчити дітей і батьків міогімнастиці м'язів щелепно-лищевої ділянки лікувальним вправам;
- виявляти фактори ризику і використовувати профілактичні апарати;
- вміти володіти клінічними етапами виготовлення та здачі внутрішньоротових знімних ортодонтичних апаратів (однощелепні механічно діючі апарати, функціонально діючі, функціонально направляючі, комбіновані), крім брекет-техніки, захисних пластинок, обтураторів;
- має володіти клінічними етапами виготовлення і здачі незнімних та знімних конструкцій зубних протезів;
- навчити пацієнта правилам гігієни порожнини рота та догляду за ортодонтичними апаратами;
- перебазувати ортодонтичний апарат; провести активацію, корекцію ортодонтичного апарата;
- провести налагодження протеза або його корекцію;
- виконати місцеве (інфільтраційне чи провідникове) знеболення.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ОРТОДОНТІЯ»

1. Вміти обстежити ортодонтичного пацієнта з аномаліями окремих зубів та прикусу:

- вміти зібрати анамнез;
 - вміти провести клінічні методи обстеження ортодонтичного хворого;
 - вміти провести допоміжні методи обстеження ортодонтичного хворого;
 - вміти встановити попередній діагноз.
2. Вміти оформити амбулаторну історію хвороби.
 3. Вміти діагностувати та проводити диференційну діагностику аномалій окремих зубів та прикусу.
 4. Вміти отримати відбиток з верхньої та нижньої щелеп різними відбитковими матеріалами.
 5. Вміти зафіксувати конструктивний прикус.
 6. Вміти відлити моделі щелеп.
 7. Вміти отримати контрольні моделі.
 8. Вміти заміряти сагітальну та вертикальну щілину.
 9. Вміти провести клінічні діагностичні проби Ешлера-Бітнера, Л.В. Ільїної-Маркосян, Кібкало.
 10. Вміти провести палатографію.
 11. Вміти визначити стан функції ковтання.
 12. Вміти провести дихальну пробу.
 13. Вміти визначити конфігурацію обличчя та пропорційність частин обличчя.
 14. Вміти провести антропометричні методи дослідження за Поном, Коркхгаузом, Герлахом, Снагіною та проаналізувати отримані дані.
 15. Вміти визначити дефіцит місця в зубному ряду для аномалійно розташованих зубів на діагностичних моделях і в порожнині рота.
 16. Вміти розшифрувати та аналізувати дані бокових ТРГ.
 17. Вміти описати дентальні, аксіальні рентгенологічні знімки та ортопантомограми.
 18. Вміти встановити попередній діагноз ортодонтичного хворого.
 19. Вміти встановити заключний діагноз ортодонтичного хворого.
 20. Вміти скласти план ортодонтичного лікування.
 21. Вміти визначити конструкцію ортодонтичного апарата.
 22. Вміти заповнити наряд в зубо-технічну лабораторію.
 23. Вміти припасувати та здати ортодонтичний апарат.
 24. Вміти провести корекцію та активацію ортодонтичного апарата.
 25. Вміти скласти план профілактичних заходів по попередженню виникнення зубощелепних аномалій та деформацій.

26. Вміти визначити групу ризику виникнення зубощелепних аномалій та деформацій.
27. Вміти скласти необхідний комплекс міогімнастичних вправ.
28. Вміти припасувати і зафіксувати знімні та незнімні конструкції дитячих зубних протезів.
29. Вміти провести вибіркоче пришліфування зубів.
30. Вміти надати ортодонтичну допомогу дітям з травмами зубів і щелеп в залежності від віку дитини, характеру травми і її давності.
31. Вміти провести ортодонтичне лікування дітей з ускладненими дефектами зубних рядів.
32. Вміти надати ортодонтичну допомогу при незрощенні верхньої губи та альвеолярного паростка.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. 3D virtual treatment planning of orthognathic surgery. Edited by G.Swennen. Berlin, Heidelberg: Springer; 2017.
2. Birte Melsen, Cesare Luzi. Adult Orthodontics. 2nd Edition. John Wiley & Sons Ltd; 2022
3. Cephalometry in orthodontics: 2D and 3D. Katherine Kula and Ahmed Ghoneima, editors; Batavia, Ill: Quintessence Publishing Co; 2018
4. Essentials of Facial Growth. Donald H. Enlow. Edition, 2. Needham Press, 2018. ISBN, 507 pages.
5. Graber, L. W., Vanarsdall, R. L., Vig, K. W. L., & Huang, G. J. / Orthodontics: Current Principles and Techniques, 6th Edition // Elsevier 2017
6. John C.Bennett, Richard P.McLaughlin. Основи механіки ортодонтичного лікування. Науковий редактор українського видання Скрипник І.Л. – 2016. – р. 270.
7. Nanda R. Uribe F.A. Temporary anchorage devices in orthodontics. St Louis: Mosby Elsevier, 2019.
8. Proffit WR, Fields HW, Sarver DM. Contemporary orthodontics. 4nd ed. St-Louis: Mosby; 2017.
9. Solomonyuk M. Orthodontic treatment using microscrews implants. – Vilnus, Martynas Mazvidas National Library of Lithuanian, 2023-168p.
10. Temporary anchorage devices in clinical orthodontics / edited by Jae Hyun Park. Hoboken, NJ: Willey-Blackwell, 2020. 775 p.
11. Канюра О. А. Діагностика, ортопедичне лікування та профілактика м'язово-суглобової дисфункції скронево-нижньощелепних суглобів : монографія/ О. А. Канюра, Т. М. Костюк. – Київ: Книга-плюс, 2022.–199 с.
12. Куроєдова ВД, Дмитренко МІ., Макарова ОМ., Стасюк ОА. Зрозуміла ортодонтія. Полтава; 2016.

13. Митчелл Л., «Основы ортодонтии», 2017 г. – 376 с.
14. Смаглюк Л. В. Академічна історія хвороби з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок // Полтава: – 2016. – 124 с.
15. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А.М. Білоус // Полтава: – 2019. – 195 с.
16. Фліс П.С. Ортодонтія. - Вінниця: «Нова книга», 2007. - 308 с.
17. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О., «Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці: підручник (ВНЗ І—ІІІ р. а.); Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2012.- 264с.
18. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Філоненко В.В., Дорошенко Н.М. Під ред. Фліса П.С. / «Orthodontics. Dentognathic Anomalies and Deformations». – Київ: Медицина, 2015 р. – 176 с.
19. Фліс П.С., Ортодонтія / Підручник для студентів вищих навчальних закладів.- Вінниця: Нова Книга. 2007. - 312с.
20. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П. Дитяче зубне протезування. – Київ: Медицина, 2011. – 200 с.
21. Якимець А.В.;Скрипник І.Л.;Лепорський Д.В., «Цифрові й клінічні протоколи використання ортодонтичних елайнерів. Практичний посібник лікарям-ортодонтам у роботі з системою елайнерів», PublishPro, 2022-152с.

Допоміжна література

1. Contemporary Orthodontics 6th Edition: підручник / W. Proffit, H. Fields, B. Larson, D. Sarver. - Elsevier - Health Sciences Division, 2018.- p. 744
2. Клиническое руководство по цифровой стоматологии/ Ради Масри и Карла Ф. Дрисколла, 2022
3. Practical Orthodontia /Martin Dewey, 4 February 2019- p. 342

4. Orthodontia and Orthopaedia of the Face – 25 April 2018 Victor Hugo Jackson, p.517
5. Orthodontia Ou Malposition Des Dents Humaines, Moyens Préventifs Et Curatifs/ Simeon H. Guilford , 2018 – p. 184
6. Essentials of Orthodontia: With Especial Reference to Nomenclature Including an Outlined Course in Practical Technics for Students/ P. Blakiston's son & Company, 2018 - p. 116
7. Orthodontia Practically Treated: Designed for the Use of Both Practitioner and Student / Harrison & Smith , 2018 - p.406
8. Essentials of Orthodontia Paperback/ Van Broadus Dalton, 2022
9. Orthodontics: Diagnosis and Treatment Hardcover / Kaley Ann, 2022
- 10.ORTHODONTICS: AN EVIDENCE-BASED APPROACH Hardcover/Dave Clark , 2022
- 11.Evidence-Based Orthodontics Hardcover /Kaley Ann , 2022
- 12.ORTHODONTICS: A CLINICAL HANDBOOK Hardcover /Dave Clark, 2022
- 13.Clinical Insertion Techniques of Orthodontic Temporary Anchorage Devices 1st Edition, Kindle Edition / Hu Long, Xianglong Han, Wenli Lai
- 14.Debonding and Fixed Retention in Orthodontics: An Evidence-Based Clinical Guide Paperback /T Eliades ,2023
- 15.Reach Your Smile: A Guide to Orthodontics for Children and Adults [Print Replica] Kindle Edition/ Thomas Bowen
- 16.Clinical Cases in Endodontics (Clinical Cases (Dentistry)) Paperback/ Takashi Komabayashi , 2018
- 17.Orthodontic Mindset The secrets behind successful orthodontic treatment Expected publication/ / Rafi Romano , 2024
- 18.Werner Schupp / Julia Haubrich Aligner Orthodontics and Orofacial Orthopedics 2nd Edition 2023 , 672 pages
- 19.Yahya S. Tosun (Editor) Modern Concepts in Orthodontics , 2023

- 20.Kwangchul Choy /Burstone's Biomechanical Foundation of Clinical Orthodontics
2nd Edition, 2022
- 21.Shin Hasegawa /Color Atlas of the "en bloc" Movement using GUMMETAL wire
1st Edition ,2022
- 22.Nearchos C. Panayi/ DIY Orthodontics Design It Yourself, 1st Edition, 2021
- 23.Theodore Eliades / Christos Katsaros / The Ortho-Perio Patient Clinical Evidence &
Therapeutic Guidelines 1st Edition, 2019, p. 224

Інформаційні ресурси

<https://www.udenta.org.ua>
<http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
<https://library.gov.ua>
<https://www.youtube.com/watch>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles>
<https://scholar.google.com>